

poukázce; v té příčině bylo dovolatelčinou povinností, by srovnala podpisy na poukázkách s originálem, jí k dispozici daným, a nevzešly-li jí po tomto srovnání žádné pochybnosti, byla oprávněna, poukazu vyhověti. I žalobce musil si býti vědom, že jeho podpis může býti přezkoumán u jeho ověřené banky jenom tímto způsobem, tedy že možnost padělání podpisu není vyloučena ani při nejbedlivějším přezkumu, a bylo jeho věcí, aby si určil jiný, spolehlivější způsob výplaty poukázek, chtěl-li se uchrániti před nepoctivostí svého zaměstnance. Okolnost, že podpis na pozastavených poukázkách nebyl vypsán úplně, na kterou znalec položil zvláštní váhu, je bezvýznamna, poněvadž bylo zjištěno, že i žalobce na svých, zjištěně pravých poukazech používal takového podpisu, tedy tím dodatečně schválil, by poukazy s tímto zkráceným podpisem, který ani za tohoto stavu nepřestával býti jeho podpisem, byly bezvadně honorovány. Dovolací soud spatřuje těžiště otázky dovolatelčina zavinění v tom, že dovolatelka vyrozuměla, jak bylo dále zjištěno, o všech pozastavených výplatách žalobce a že podle samého žalobce byly tyto oznámky v papírech zpronevěřelého kontoiristy později skutečně nalezeny. Tím dala dovolatelka žalobci možnost, ale také mu tím uložila povinnost, aby přezkoumal správnost výplaty, a bylo žalobcovou věcí, aby ve svém závodu ve vlastním zájmu učinil opatření, by se mu řečené oznámky dostaly do vlastních rukou. Soud první stolice správně vyslovil, že, když se tak nestalo, je to událost, na žalobcův vrub a nebezpečení jdoucí, a že z toho důvodu dovolatelku netíží nijaké zavinění, z něhož by byla práva žalobci.

Čís. 3635.

Nejde o dodání »jiného zboží«, byl-li dodán místo nového psacího stroje stroj opotřebovaný a mající váleček, označený jiným číslem než stroj sám.

Bylo-li plnění kupitelem včas pozastaveno a nepřijato, jest na prodávateli, by prokázal, že plnění vyhovuje smlouvě.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 1756/23.)

Žalobě o zaplacení kupní ceny za dodaný psací stroj bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

V první řadě jest rozhodujícím, zdali, jak tvrdí dovolatelka, bylo jí dodáno něco zhoła jiného (aliud), než bylo objednáno, protože jí byl sice, jak opakuje v dovolání, dodán dle úmluvy psací stroj číslo 834.030, ale váleček byl jiného čísla (834.260) a nebyl dodán stroj nový, nýbrž opotřebovaný. Už z toho, co dovolatelka uvádí sama, vyplývá, že stroj dodán byl dle objednávky, i dle čísla, ale že jej dovolatelka považuje za vadný, poněvadž váleček byl jiného čísla a dodaný stroj není novým, nýbrž opotřebovaným. Nemůže tu býti použito čl. 355 obch. zák., nýbrž čl. 347 obch. zák. Nelze však přisvědčiti odvolacímu soudu, že

důkaz o opotřebování válce v době dodání psacího stroje náležel samozřejmě dovolatelce, neboť, když dovolatelka tuto vadu v čas pozastavila a plnění nepřijala, bylo na žalobkyni jako prodávající, aby dokazovala, že plnění její vyhovuje smlouvě. Právě-li odvolací soud, že se tento důkaz dovolatelce nepodařil, má to význam pouze nevhodně užitého obratu slovního; podstata věci však zůstává, že bylo odvolacím soudem zjištěno, že dodaný stroj a zejména jeho válec byl až na obvyklé zkoušky neupotřebený, tedy nový, pročť také, že vady vytýkané nebylo. Z toho odvolací soud odvodil právem, že pozastavení zaslaného zboží podle č. 347 obch. zák. nebylo po právu, že tudíž námitka dovolatelky proti žalobnímu nároku, týkající se nesplnění smlouvy prodátelem, jest neoprávněna.

Čís. 3636.

V tom, že zapůjčeny byly v Rusku po svržení cárství papírové rubly proti tomu, že zápůjčka bude splacena ve zlatých rublech, nelze spatřovati smlouvu nemravnou.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 1790/23.)

Žalobce zapůjčil dne 21. června 1917 v Samaře v Rusku žalovaným 375 papírových rublů a žalovaní se v dluhopisu zavázali, zaplatiti žalobci 375 rublů ve zlatě. Dne 8. srpna 1922 vyzval žalobce žalované, by mu zaplatili 375 rublů ve zlatě dle kursu ze dne 8. srpna 1922 a když žalovaní výzvě nevyhověli, žaloval je na zaplacení 375 rublů ve zlatě. Procesní soud první stolice uznal dle žaloby s tím, že žalovaní mohou se sprostiti zažalovaného plnění zaplacením 7572 Kč. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

důvodů:

Nemravnost plnění spatřují dovolatelé v tom, že jim žalobce zapůjčil v Samaře v Rusku dne 21. června 1917, tedy již po ruské revoluci, 375 rublů v papírových, byť carských penězích, ačkoli v té době již dávno zmizely zlaté rubly ruské z oběhu, v Rusku již dříve nastal hospodářský i peněžní zmatek a s ním spojená inflace, tedy žalobce musil vědět, že, půjčuje-li papírové peníze se závazkem splacení ve zlatě, páše čin, přičítá se dobrým mravům, kvalifikující se nad to jako lichva. Dovolatelé dotýkají se při tom předpisu Šu 5 zákona ze dne 14. června 1868, čís. 62 ř. zák., podle něhož »nesmí býti vyjednáno u zápůjček, že má býti vrácena větší suma, nebo množství, nebo věci lepší podstaty, než bylo dáno«. Pro posouzení právního jednání tohoto je však rozhodující doba, ve které vzešlo, a po té stránce opírá se odvolací soud o zjištění, že dle tehdejších poměrů nezdálo se splacení zápůjčky ve zlatě nijak tíživým, poněvadž bylo předpokládáno, že splacení se stane v poměru 1 : 2·50 ve zlatě, a odvolací soud správně k tomu pozname-